

Kindert Torah

Mattos Masei

בס"ד

From Dust to Aristocracy

“**A**vi, we learned from the first two verses of Hallel that it is our privilege as servants of Hashem to praise and bless Him. Dovid HaMelech continues the psalm by giving us an insight into His greatness. ‘From the rising of the sun to its setting, Hashem’s Name is praised.’¹ The Radak explains that all of humanity in the four corners of the world, from the rising of the sun in the east to [its setting in] the west, will praise Hashem. Although the nations serve other gods, they realize that Hashem is above them all, as the verse declares, ‘High above all nations is Hashem; above the heavens is His glory.’² He is far above any praise that any nation or even the angels can possibly extol to Him. The Malbim adds that His Greatness is so incomprehensible, that there is no difference to Him between *shomayim* (heaven) and *aretz* (earth). He is so elevated above both of them that He must lower Himself even to look upon *shomayim*. It is beneath His dignity to do so, and therefore His *hashgacha* (private supervision) on His creations is due only to His great goodness and His *chesed*,³ as the verse states, ‘Who is like Hashem our G-d, Who dwells on high, [yet] looks down so low in the heavens and [upon] the earth.’”⁴

“Hashem is so kind.”

“Indeed His is, Avi, therefore we take it one step further, and say that He even looks down upon this world.”⁵ He raises the needy from the dust, from the trash heaps He lifts the destitute; to seat them with nobles, with the nobles of his people.⁶ His *hashgacha* reaches down even to the lowly one. This counteracts the nations who say that the fates of the needy, destitute, and barren are in the hands of luck and ‘natural laws’. Not true! They are under Hashem’s *hashgacha*! What does He do? He makes ladders in *shomayim*, and makes wealth fall to the needy one. He lifts up the destitute one, who is even more impoverished, from the garbage heaps – a place lower than the dust. Not only does He just lift him up so that he is no longer needy or destitute, rather He elevates him all the way to the top – to sit with the aristocracy! Not only the nobles of another nation, who did not know him when he was poor, and therefore would find it relatively easy to honor him, but even the upper class of his own nation, who knew him as a poor, destitute person – even

they will honor him! ‘He returns the barren woman to the home, [as] a joyful mother of children’.⁶ He overturns ‘natural laws’ to make the barren woman give birth. Happiness replaces her original sadness. For all of these wonders, we are obligated to praise Him.”⁷

“*Hallelu-ka*”⁸

“Rashi brings us a poetic interpretation of the verse. Zion is the barren one. She sits without her children – Klal Yisrael. She will be restored as a joyful mother of her children. This is reflected in the verse, ‘Has a land ever gone through its labor in one day? Has a nation ever been born at one time, as Zion went through her labor and gave birth to her children?’⁹

“The Vilna Gaon¹⁰ relates that the verses can be understood in a spiritual sense. Hashem raises up the spiritually poor person, who is completely destitute in terms of Torah and mitzvos. The spiritually needy person is one who may have some knowledge and good deeds but who has sunk into the dunghill of sin. If he earnestly seeks to repent, Hashem will raise him to such a high level of purity that he will be seated with the ‘nobles of his people’ (the patriarchs and the prophets).”

“How inspiring, Abba!”

“Yes, Avi. The Creator does as He pleases in this world – He lifts up the lowly, and puts down the mighty, as He did for Klal Yisrael in Mitzrayim. All of this in order that every person will plant in his heart and know the reality that all of his success comes only from the Blessed One.¹¹ We can bring this into our personal lives by looking for examples of Divine supervision and intervention. I am sure that we can all identify many instances when Hashem has lifted us up, healed us, provided for us, and saved us from many harmful fates. For all this and more, we praise Him ‘*Hallelu-ka!*’”

Kindertlach . . .

Hashem’s greatness is incomprehensible. The nations of the world ascribe Him to the heavens. However, He is so far above, that heaven and earth are relatively the same to Him. Even so, due to His great kindness, He lowers Himself to supervise the events of heaven and earth. He defies ‘luck’ and ‘natural laws’ thereby proving that they have no power. He raises the unfortunate ones up from the depths to the highest heights – both physical and spiritual. He gladdens the barren ones with children. He guides and blesses all of our lives. For all this and more, do we praise Him ‘*Hallelu-ka!*’

Selfish Flattery

“**H**ere comes the head of the department,” Mr. Cohen thinks to himself. “I can strike up a conversation with him. Then he can see how capable I am. That will increase my chances for a promotion.”

“How are you Mr. Jones? How are things going in the marketing department?”

“Not so well, Mr. Cohen. We have a lot of ‘dead weight’ around here. Mr. Schwartz, in public relations, comes late every day, takes long breaks, and goes home early.”

“Oh no,” thought Mr. Cohen. “He is speaking *loshon hora*. What shall I do? Perhaps I should just walk away. Maybe I will put my fingers in my ears. Better yet, I should tell him to stop. How can I do any of those things? Mr. Jones is the head of the marketing department. Doing any of these things will insult him. Then I will never get a promotion.”

And so, Mr. Cohen just stands quietly and nods his head as Mr. Jones speaks *loshon hora*.

☪ ☪ ☪ ☪ ☪

“**A**nd you shall not flatter” (Bamidbar 35:33). The Ramban and the Sifrei explain that this verse is warning against flattering an evil person for your own selfish interests. By flattering his wicked deeds, you encourage him to do more evil. The Chofetz Chaim zt”l adds that there is a huge punishment for this sin. Because it defiles the Holy Land, it will ultimately result in exile.

Kindertlach . . .

It is good to tell others good things about themselves. We all need recognition and appreciation. However, the praise must be sincere and from the heart. More importantly, it must be said for the good of the listener. This shows true caring and brings people closer together. Insincere, self-serving flattery is just opposite. Kindertlach, make sure that your compliments come from the heart, and not just the lips.

¹ Tehillim 113:3

² Tehillim 113:4

³ Chofetz Chaim

⁴ Tehillim 113:5,6

⁵ Tehillim 113:7,8

⁶ Malbim

⁷ Radak

⁸ Tehillim 113:9

⁹ Yishaya 66:8

¹⁰ as cited in the Metsuda Siddur

¹¹ Tehillim HaMefurash

והגדת לבנד

פרשת מטות מסעי

ילדים יקרים...

גדולת ה' נשגבת מאיתנו. אומות העולם משייכות אותו למרומים, אך הוא בעצם נמצא הרבה מעל לכך, כך שעבורו שמיים וארץ כמעט זהים. ובכל זאת, הוודות לחסדו הגדול, הוא משפיל עצמו כדי להשגיח על הנעשה בשמיים ובארץ. הוא פועל בניגוד ל"מזל" ול"חוקי הטבע", ובכך מוכיח שאין להם שום כוח עצמי. הוא מרים את הנזקקים מן התהומות לגבהים הגבוהים ביותר – גם מבחינה גשמית וגם מבחינה רוחנית. הוא משמח את העקרות בהעניקו להן בנים. הוא מכוון אותנו כל חייו ומברך אותנו. על כל זאת ועוד, אנו מהללים אותו: "הללויה!"

חנופה אנוכית

"הנה מתקרב ראש המחלקה", חשב מר כהן לעצמו. "אני יכול לפתוח עמו בשיחה ואז יראה כמה מוכשר אני. זה עשוי להגדיל את סיכויי לקידום."

"מה שלומך מר ג'ונס? כיצד מתקדמים העניינים במחלקת השווק?" "לא כל כך טוב, מר כהן. יש לנו הרבה בטלנים בשטח. מר שוורץ ממחלקת יחסי ציבור מגיע מאוחר כל יום, יוצא להפסקות ארוכות, והולך הביתה מוקדם."

"אוי ואבוי", חשב מר כהן. "הוא מדבר לשון הרע. מה אעשה? אולי אמשיך בדרכי? אולי אכניס את אצבעותי לתוך אוזני? יותר טוב שאומר לו להפסיק. אבל איך אוכל לעשות את זה? הרי מר ג'ונס הינו ראש מחלקת השווק. זה עלול להביך אותו או לפגוע בו ואז לעולם לא אקבל קידום במשרה."

וכך, עמד מר כהן ורק הניד בראשו כאשר מר ג'ונס דבר לשון הרע.

☪ ☪ ☪ ☪ ☪

"ולא תחניפו" (במדבר ל"ה, ל"ג). הרמב"ן והספרי מסבירים שפסוק זה בא להזהיר נגד חנופה לרשע לצורך קידום מטרות אישיות. אם מחניפים למעשיו הרעים, מעודדים אותו להמשיך לעשות רע. החפץ חיים מוסיף שלחטא זה יש עונש נורא. מכיון שזה מטמא את הארץ, זה יגרום בסופו של דבר לגלות.

ילדים יקרים...

טוב וחשוב לומר לאנשים דברים טובים על עצמם. כולנו זקוקים להערכה ולהכרה. אולם השבח צריך להיות אמיתי, ומתוך הלב. יתרה מזאת, הוא צריך להאמר לטובת השומע. זה

מראה שבאמת אכפת לנו מהשני, וגורם לקרוב לבבות. חנופה לא כנה, הבאה לשרת מטרות אישיות הינה ההפך המוחלט. ילדים יקרים, שימו לב שהמחמאות שלכם יצאו מהלב ולא רק מהשפתיים.

אתהילים קי"ג, ג'.

אתהילים קי"ג, ד'.

יחפץ חיים.

אתהילים קי"ג, ה' ו'. ה' הנוספת ב"מגביה" וב"משפילי" היא צורה מליצית; משמעות המילים היא "מגביה" ו"משפיל".

"אתהילים קי"ג, ז'-ח'. "מקימי", "להושיבי" – גם כן צורה מליצית, במשמעות של "מקים" ו"להושיב".

'מלבי"ם. "מושיבי" – כנ"ל.

אתהילים קי"ג, ט'.

ירד"ק.

טישעיה ס"ו, ח'.

'מובא בסידור מצודה.

אתהילים המפורש.

מקימי מעפר דל... להושיבי עם נדיבים

"אברימי, משני הפסוקים הראשונים של ההלל למדנו שזכות היא לנו, כעבדי ה', להללו ולברכו. דוד המלך ממשיך בפרק זה ומלמד אותנו על גדולת ה'. 'ממזרח (מזריחת) שמש עד מבואו (שקיעתו) מהולל שם ה'." "הרד"ק מסביר שכל בני האדם, בכל ארבע כנפות הארץ, מזריחת החמה במזרח ועד לשקיעתה במערב, יהללו את ה'. על אף שהאומות עובדות עבודה זרה, הן יודעות שה' הוא מעל הכל, כדברי הפסוק הבא, "רם על כל גוים ה', על השמיים כבודו." הוא מעל כל שבח שכל אומה – ואפילו כל המלאכים – יכולים לשבח. המלבי"ם מוסיף שגדולתו כה נשגבת מאיתנו, שמבחינתו אין הבדל בין שמיים וארץ. הוא כל כך יותר גבוה משניהם, שעליו להשפיל עצמו, כביכול, אפילו כדי להביט בשמיים. ומכיוון שמתחת לכבודו לעשות זאת, לכן השגחתו הפרטית על ברואיו היא תוצאה רק של טובו וחסדו, כדברי הפסוק, 'מי כה' אלוקינו המגביהי לשבת, המשפילי לראות בשמיים ובארץ'."

"חסד ה' הוא עצום."

"אכן כן, אברימי. ולכן אנחנו ממשיכים ואומרים שהוא אף יורד לעולם הזה ומתבונן בנעשה בו." ³ 'מקימי מעפר דל, מאשפות ירים אביון; להושיבי עם נדיבים, עם נדיבי עמו." השגחתו מגיעה עד למטה – לתהומות הנמוכים ביותר. וכל זה כנגד אומות העולם האומרות שגורל האביונים, העניים והסובלות מעקרות הוא בידי המזל ו'חוקי הטבע'. לא ולא! גם האנשים הללו נמצאים תחת השגחת ה' יתברך! ומה עושה ה'? הוא עושה סולמות בשמיים, והעושר יורד בהם לעניים. הוא מרים את האביון, שהוא עני מרוד עוד יותר, מהאשפתות – מקום נמוך יותר מעפר. ולא רק שהוא מרים אותו כך שהוא כבר אינו עני או נזקק, אלא שהוא מרים אותו עד למעלה – מושיב אותו עם מנהיגי העם! ולא רק עם גדולי אומה אחרת, שלא הכירו אותו כאשר היה עני, ולכן קל להם יחסית לכבודו, אלא עם גדולי עם ישראל, שהכירו אותו כשהיה עני ואביון – אפילו הם יכבדו אותו! 'מושיבי עקרת הבית, אם הבנים שמחה." הוא משנה את 'חוקי הטבע', ואשה עקרה יולדת. כעת היא שמחה, בשעה שקודם לכן היתה עצובה. 'הללויה! חובה עלינו לשבח על כל הנפלאות הללו." "הללויה!"

"רש"י מביא לנו פירוש על דרך משל: ציון היא העקרה. היא יושבת ללא ילדיה – ללא עם ישראל. אך היא תחזור להיות אם שמחה עם בניה, כנאמר בפסוק, 'היוחל ארץ ביום אחד (האם ארץ יכולה לעבור חבלי לידה ביום אחד?), אם ייולד גוי פעם אחת, כי חלה גם ילדה ציון את בניה?"

"הגאון מוילנא' אומר שניתן להבין את הפסוקים כמתייחסים לרמות רוחניות. ה' מקים את העני מבחינה רוחנית – ואפילו מי שהוא אביון גמור בכל הנוגע לתורה ולמצוות. העני ברוח הוא אחד שאולי יש לו מעט ידע ומעשים טובים, אך הוא שקוע בתהומות החטא. אם הוא שואף לשוב בתשובה באמת, ה' ירים אותו לדרגה כה גבוהה של טהרה רוחנית, שהוא ישב עם 'נדיבי עמו' – כלומר, עם האבות והנביאים."

"דברים מחזקים מאוד, אבא!"

"כן, אברימי. הבורא עושה כרצונו בעולם הזה: הוא מרים את השפלים, ומוריד את החזקים, כפי שעשה לעם ישראל במצרים. וכל זה כדי שכל אדם ייטע בלבבו את הידיעה הברורה שכל הצלחתו באה רק מהקדוש ברוך הוא." ⁴ אנו יכולים להביא רעיון זה אל תוך היום-יום אם נחפש דוגמאות להשגחה אלוקית ולהתערבות אלוקית בחיינו. אני בטוח שכולנו יכולים למצוא מקרים רבים שבהם ה' הרים אותנו, ריפא אותנו, העניק לנו את צרכינו והציל אותנו מצרות רבות. על כל אלה ועוד, אנו מודים לו – 'הללויה!"